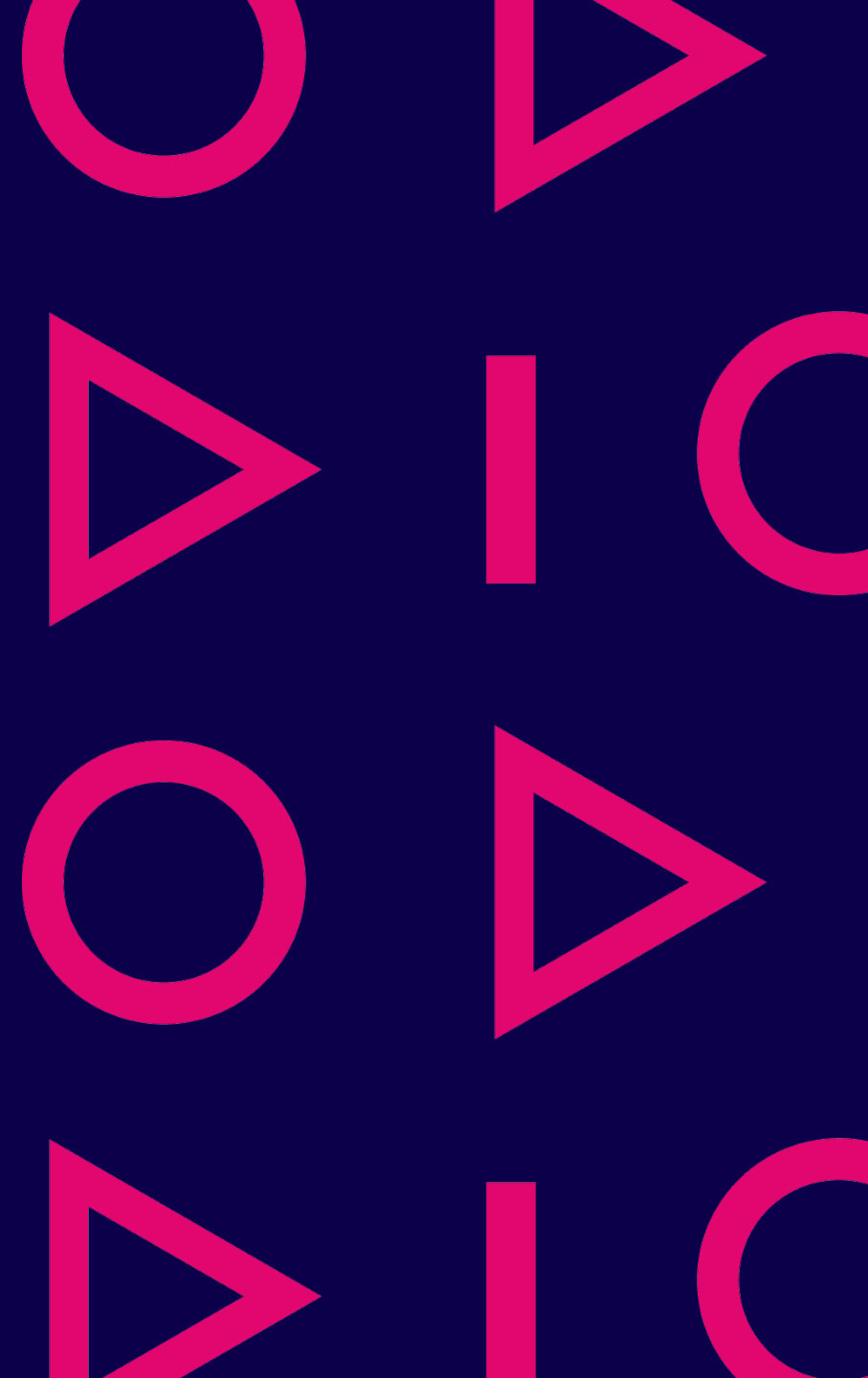

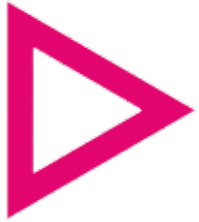
Liikunnan järjestötiedon kehittäminen -webinaari

Strategisen tietotuotannon tiimi
Likes, Jyväskylän ammattikorkeakoulu

29.5.2023

Likes
by jamk

Ohjelma

Webinaarin avaus

Sari Virta, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö
Kati Lehtonen, johtava tutkija

Urheilu- ja liikuntaseurojen avustuskäytännöt Suomessa

Samuli Oja, tutkija
Pasi Mäenpää, seuratoiminnan asiantuntija, yrittäjä

Palkkatyön määrä urheilu- ja liikuntaseuroissa

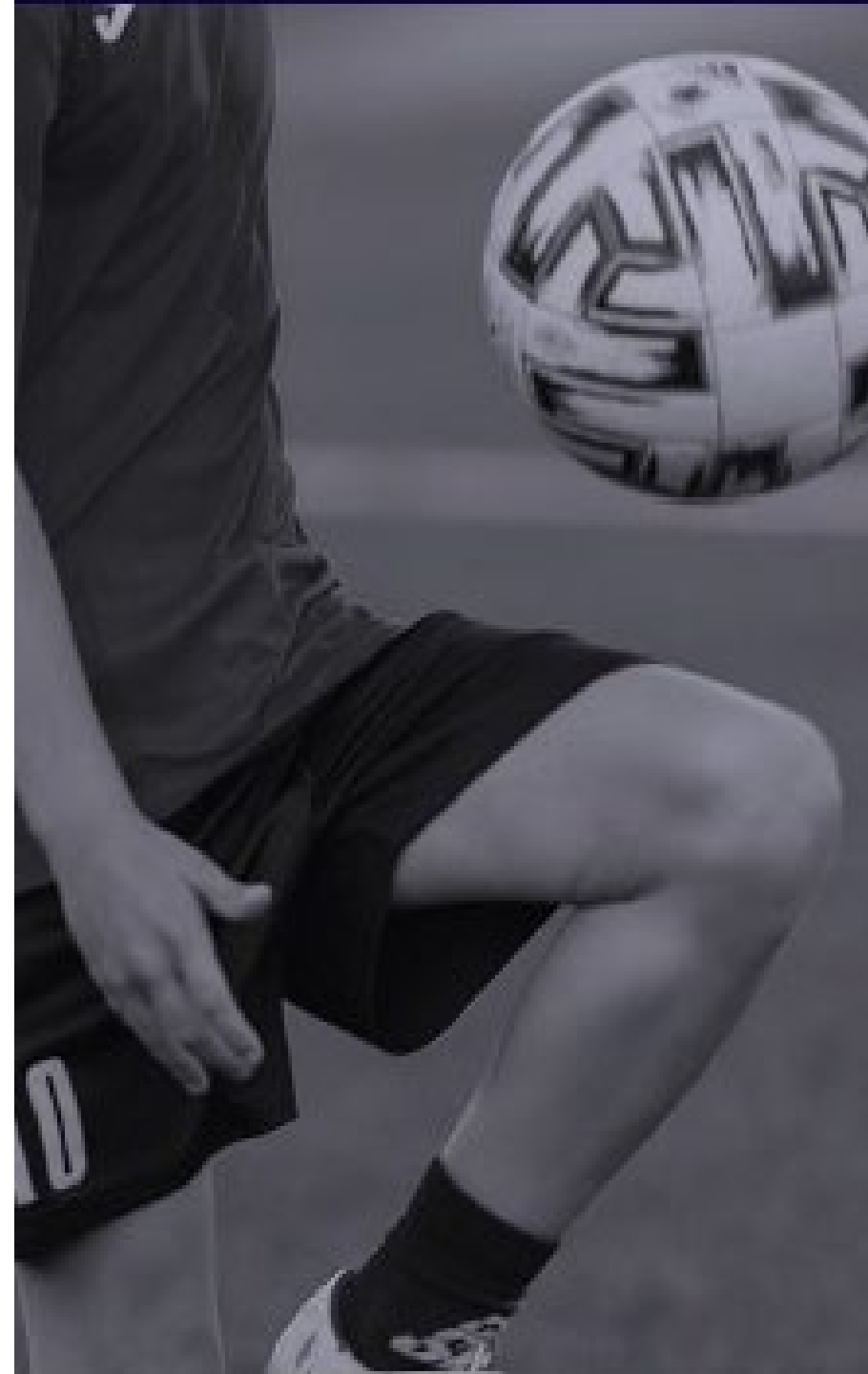
Marianne Turunen, tutkija

Seuratietokanta ja Liikunnan järjestötietokanta

Tuomas Kukko, tilastoasiantuntija

Webinaarin päätös

Kati Lehtonen, johtava tutkija

Webinaarin avaus

Sari Virta, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Hankkeen esittely

Kati Lehtonen, johtava tutkija, Likes, Jamk

Liikunnan kansalaistoiminta: tietopohja, trendit ja tulevaisuus

-> [Liikunnan järjestötiedon kehittäminen -hankkeen verkkosivu](#)

Näkökulmia urheilu- ja liikuntaseurojen avustus- ja tukikäytäntöihin Suomessa

Näkökulmia urheilu- ja liikuntaseurojen avustus- ja tukikäytäntöihin Suomessa

Kati Lehtonen & Samuli Oja (toim.)

Palkkatyö urheilu- ja liikuntaseuroissa: Tilastoaineistot kuvaamassa ammattimaistuvaa urheilua

Palkkatyö urheilu- ja liikuntaseuroissa

Tilastoaineistot kuvaamassa ammattimaistuvaa urheilua

Kati Lehtonen, Samuli Oja & Marianne Turunen (toim.)

Seuratietokannan ja Liikunnan järjestötietokannan aineistot ja tekninen toteutus

Seuratietokannan ja Liikunnan järjestötietokannan aineistot ja tekninen toteutus

Kati Lehtonen, Samuli Oja ja Tuomas Klääke (toim.)

Näkökulmia seurojen avustamiseen ja tukemiseen

Samuli Oja, tutkija, Likes, Jamk

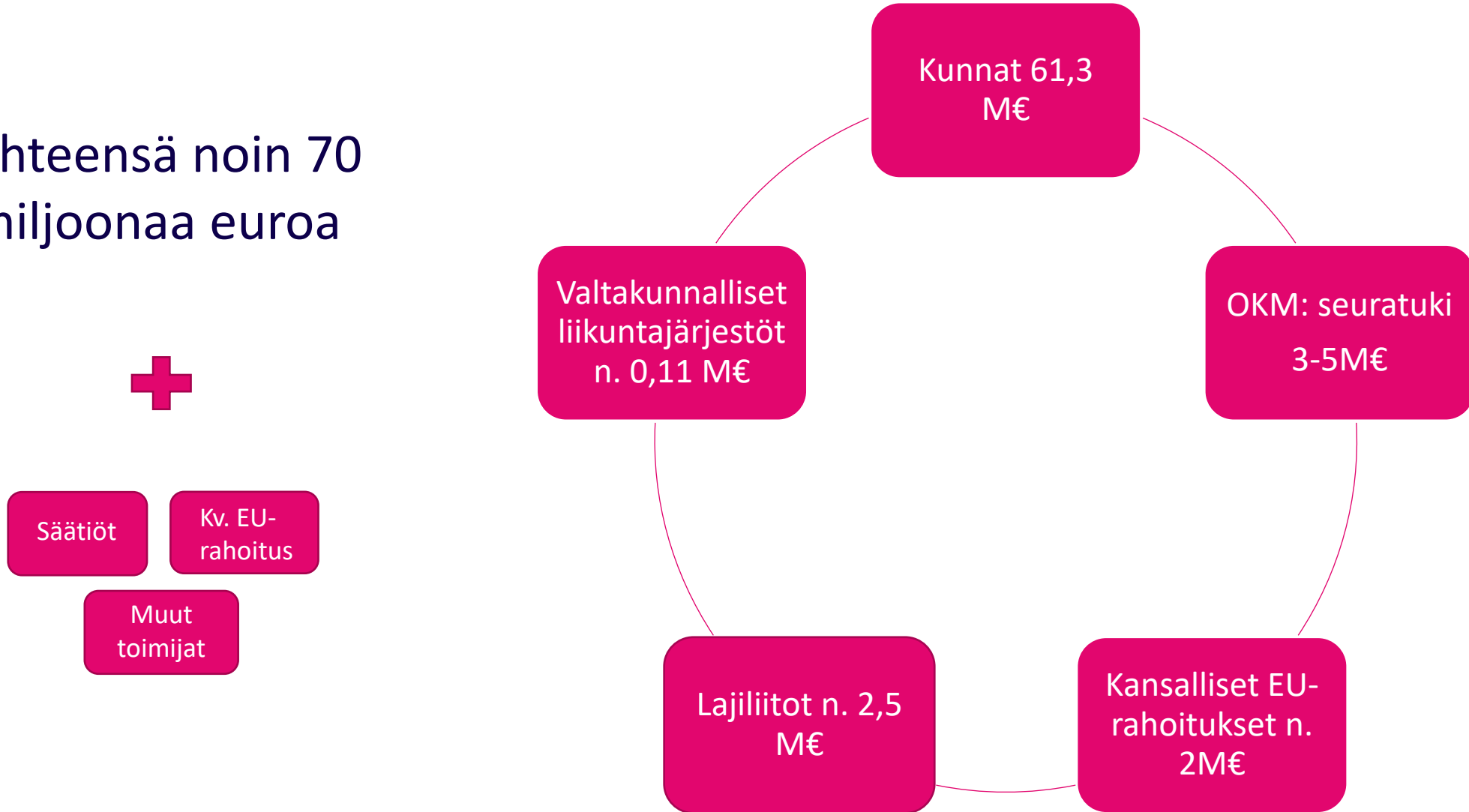
Seurojen avustaminen ja tukeminen

– nykytilan analyysi eri aineistoja yhdistämällä:

- Tilastokeskuksen aineistot
- Seurakysely
- Erillisanalyysit kunnista (Pasi Mäenpää)
- Hankerekisterit seuratuksia saaneista seuroista
- Näkökulma-artikkeli

Seuroille myönnettävät vuotuiset avustukset

Yhteensä noin 70 miljoonaa euroa

Havaintoja seura-avustamisen nykytilasta

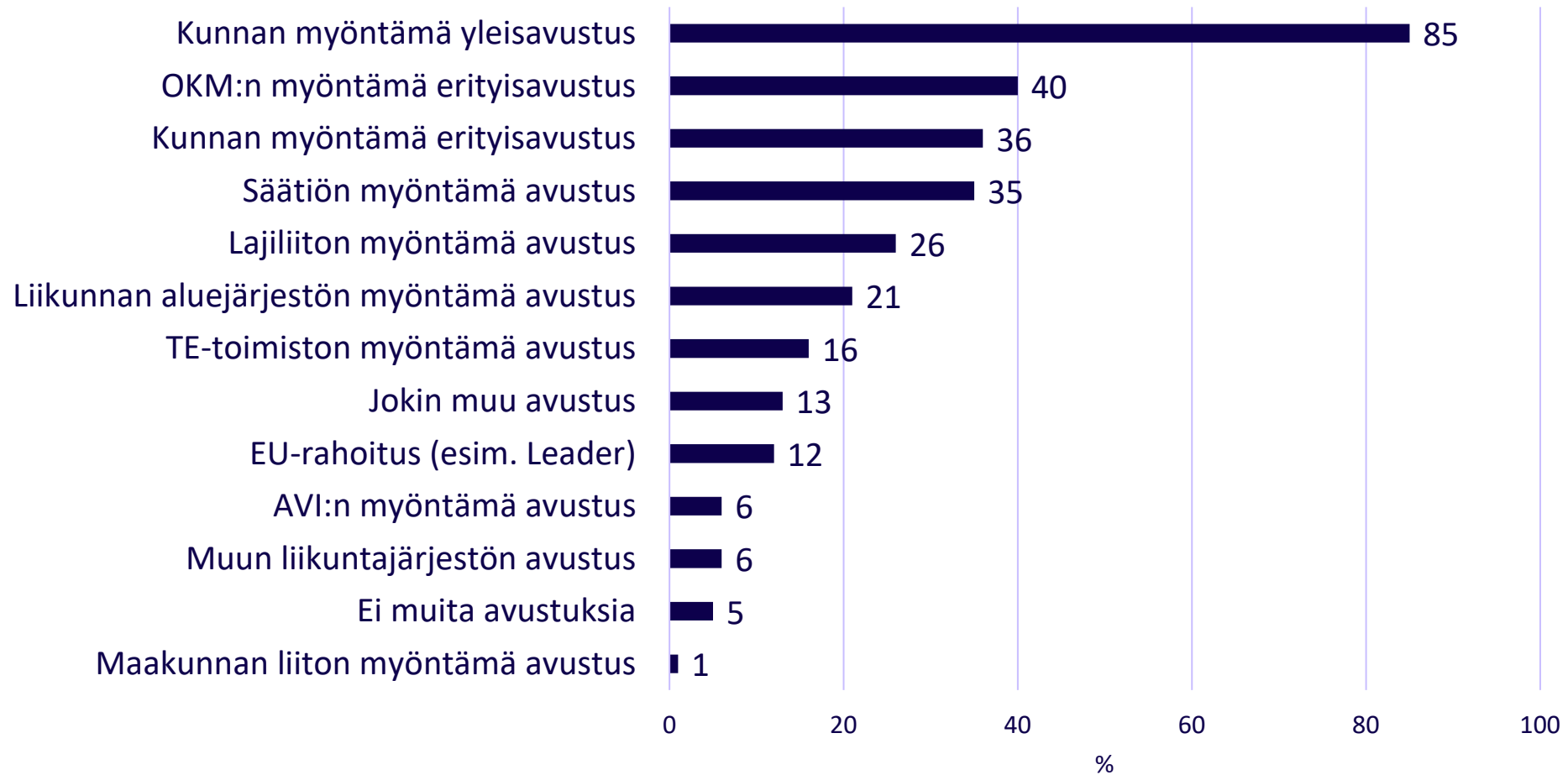
- Seuroille jaettavien avustusten kokonaismäärä on pieni suhteessa seurojen talouden kokonaisvolyymiin (ks. Ala-Vähälä ym. 2021*).
- Seurojen avustamisen päälinjat ovat pysyneet samoina.
- Toisaalta seurojen avustuskokonaisuus on monipuolistunut (esim. EU-rahoitteiset avustukset).
- Avustusten luonne on useimmiten ohjaava, kehittävä ja/tai strateginen.
- Subventioiden merkitys etenkin kuntatasolla suoria avustuksia suurempi.

*Ala-Vähälä, T., Lämsä, J., Mäkinen, J. & Pusa, S. 2021. Liikunnan talous Suomessa vuonna 2018. Liikuntatieteellisen Seuran tutkimuksia ja selvityksiä nro 19.

Seurakysely

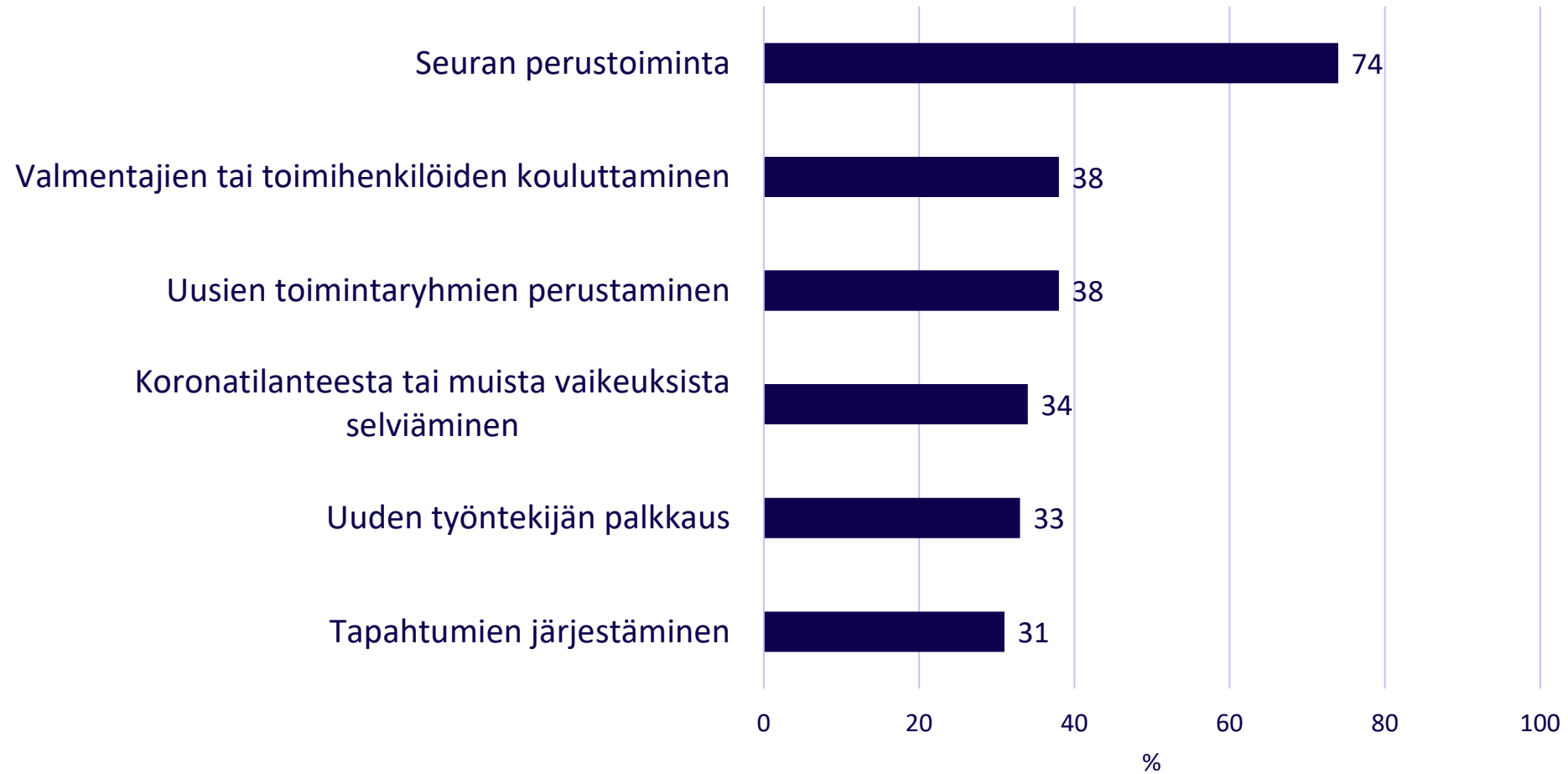
- Tavoitteena on tarkastella seurojen näkemyksiä nykyisistä avustus- ja tukikäytännöistä sekä niiden mahdollisista kehittämiskohteista.
- Kysely lähetettiin OKM:n myöntämää seuratukea vuosina 2019–2022 saaneille seuroille.
- Kyselyyn vastasi yhteensä 219 seuraa.

Mitä avustuksia seuranne on hakenut?

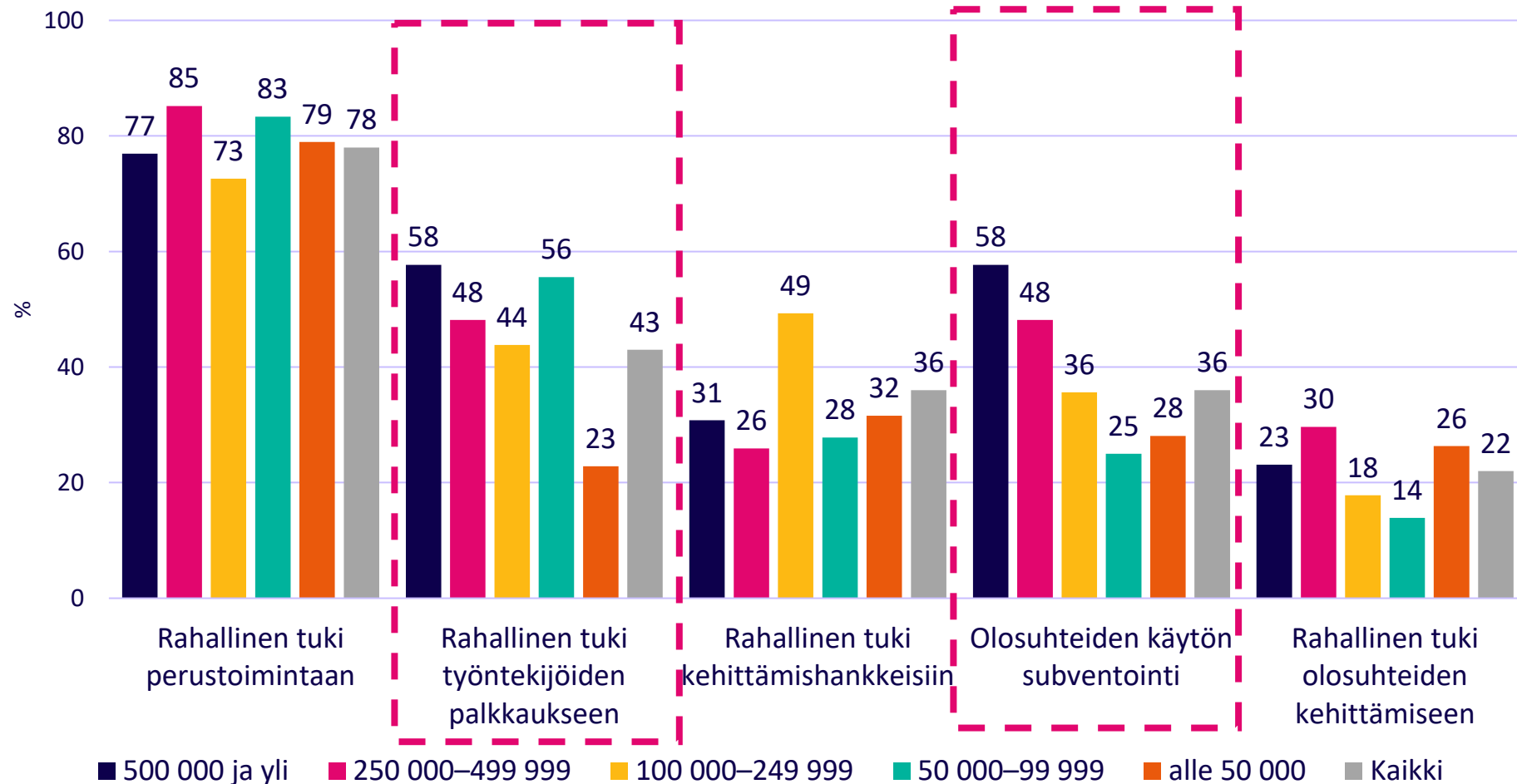
Vastanneiden seurojen yleisimmin hakemat rahalliset avustukset OKM:n seuratuun lisäksi (%-osuus vastanneista seuroista) (n=219).

Mihin tarkoitukseen seuranne on hakenut eri avustuksia?

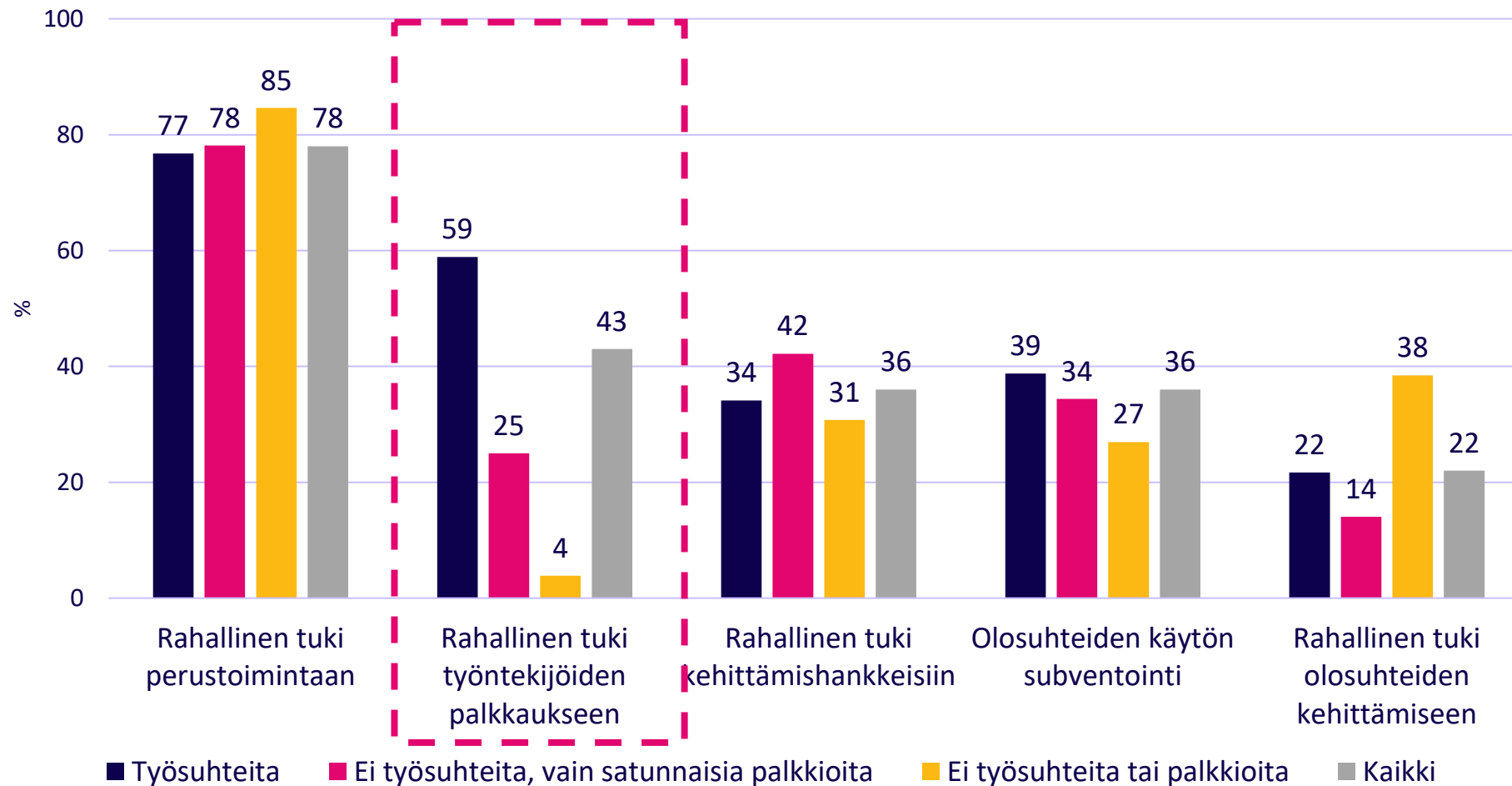
Seurojen hakemien rahallisten avustusten käyttötarkoitukset (%-osuus vastanneista seuroista) (n=209).

Millainen avustus tai tuki on seurallenne tärkeintä?

Seurojen näkemykset siitä, millainen avustus tai tuki on seuralle tärkeintä (%). Viisi yleisesti tärkeimmäksi koettua tuki- tai avustusmuotoa. Seurat on jaoteltu niiden ilmoittaman vuosibudjetin mukaan. Seurat saivat valita korkeintaan kolme niille tärkeintä tuki- tai avustusmuotoa. (n=219.)

Millainen avustus tai tuki on seurallenne tärkeintä?

Seurojen näkemykset siitä, millainen avustus tai tuki on seuralle tärkeintä (%). Viisi yleisesti tärkeimmäksi koettua tuki- tai avustusmuotoa. Seurat on jaoteltu sen mukaan, onko niissä työsuhteita, satunnaisten ohjaajapalkkioiden maksamista vai ei työsuhteita tai ohjaajapalkkioita lainkaan. Seurat saivat valita korkeintaan kolme niille tärkeintä tuki- tai avustusmuotoa. (n=219.)

Tyytyväisyys avustamiseen ja tukemiseen

- 42 % seuroista oli erittäin tai melko tyytymättömiä ja 29 % erittäin tai melko tyytyväisiä seurojen rahalliseen avustamiseen.
- 37 % seuroista oli erittäin tai melko tyytymättömiä ja 34 % erittäin tai melko tyytyväisiä seurojen muuhun kuin rahalliseen tukemiseen.
- 71 % koki avustusten hallinnointiin liittyvät asiat erittäin tai melko työläinä saatuun avustussummaan nähden.

Yhteenveto ja pohdinta

- Seuroille tärkeimpiä avustus- ja tukimuotoja olivat rahalliset avustukset ja olosuhteiden subventointi – muut kuin rahalliset tukimuodot eivät subventointia lukuun ottamatta nousseet tärkeimmiksi avustus- tai tukimuodoiksi.
- Seurojen vastaukset vaihtelivat hieman seurojen vuosibudjetin ja palkkaustilanteen mukaan
- ➔ yksilöllisemmät avustus- ja tukimuodot?
- Avustus- ja tukimuotoja kohtaan osoitettiin tyytymättömyyttä – toisaalta n. kolmannes vastaajista oli tyytyväisiä.

Avustusten kasautuminen – case seuratuki

- Likes on tehnyt seuratuon seuranta vuodesta 2005; vuosien aikana on tehty havaintoja seuratuon kasautumisesta.
- Vuosina 2012–2022 seuratukea saaneista seuroista alle viidennes on saanut yli puolet jaossa olleesta seuratuesta.
- Reilu 10 prosenttia on saanut kolmanneksen seuratuesta vuosina 2012–2022.
- Millaisille seuroille avustus kasautuu?

	Seuran ikä (keskiarvo)	Erikosseurojen osuus (%)	Lajiliittojäsenyydet (keskiarvo)	Henkilötyövuodet (keskiarvo)	Liikevaihto väh. 100k € (%)
Lajiliittojen jäsen seurat (n=8263)	36,8	87,4	1,27	1,4 (n=4206)	8,2 (n=4206)
Seuratukea saaneet seurat 2012 -> (n=1659)	48,8 (n=1526)	72,5	1,73	2,19 (n=1376)	12,4 (n=1376)
Seuratuen hakemisessa erityisen hyvin menestyneet seurat (n=225)	53,7 (n=224)	55,1	2,36	4,73 (n=223)	19,3 (n=223)

Lajiliittojen jäsenseurojen, seuratuken vuosina 2012–2022 saaneiden seurojen ja seuratuken hakemisessa erityisen hyvin vuosina 2012–2022 menestyneiden seurojen vertailua.

Pohdintoja seurojen avustamisesta ja tukemisesta

- Avustamisen ja tukemisen muodot eivät ole pysyneet eriytyneen ja eriytyvän seuratoiminnan tahdissa.
- Seuroilla selkeä tarve perustoiminnan avustamiselle (yleisavustus) – mistä rahat?
- Millaisia seuroja tulisi avustaa ja tukea ja miten?
- Avustukset, tukeminen ja harrastamisen hinta?

Kuntien seura-avustukset ja -tuet

Pasi Mäenpää, seuratoiminnan asiantuntija, yrittäjä

Kuntien seura-avustusten ja tukien kokonaisvaltainen käsittely on haastavaa, koska...

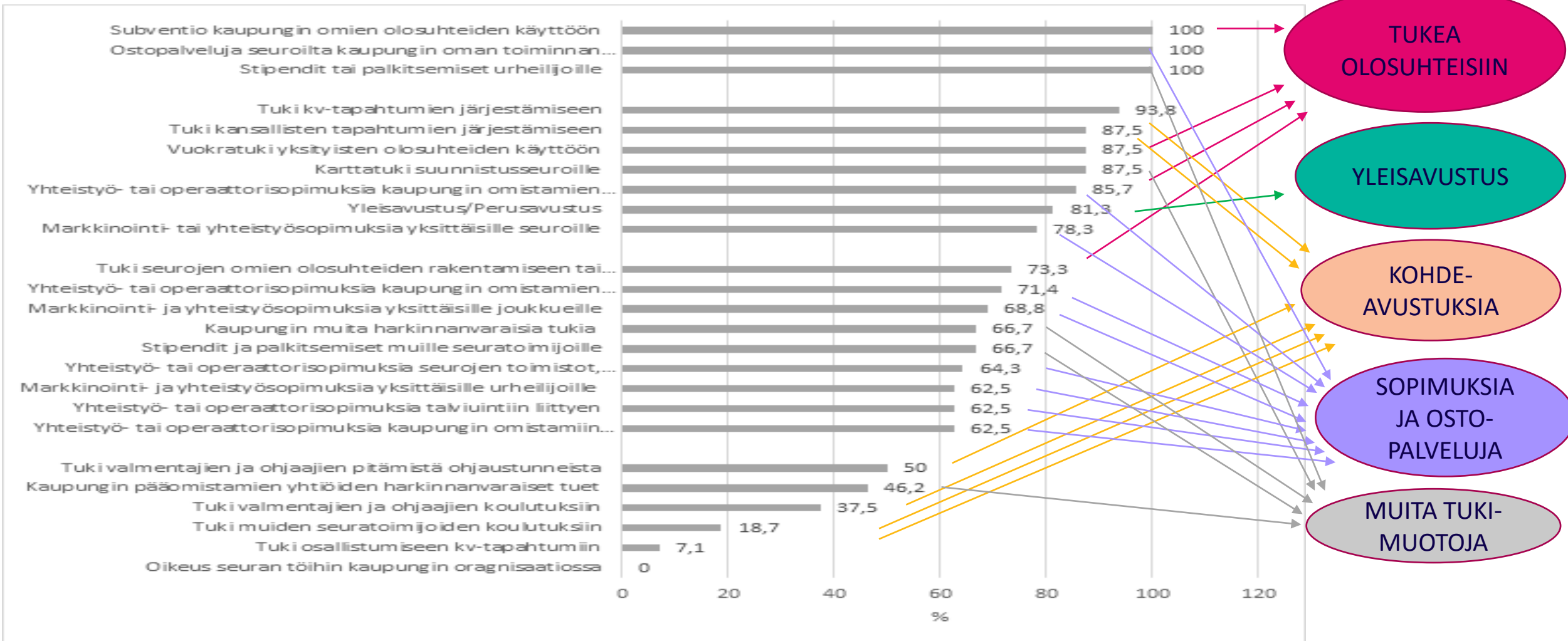
- Seuratoiminta on monimuotoistunut – ”seuran” määrittelyssäkin on eroja
- Kuntien erilaisia avustus- ja tukimuotoja on paljon ja niiden tavoitteet ja toimintatavat ovat monimuotoistuneet
 - etenkin suurimmissa kaupungeissa avustuksia ja tukea tulee myös liikuntatoimen ulkopuolelta
- Kuntien avustuksista ja tuista on tarjolla vain vähän kokonaisvaltaista tietoa
 - tietoa suurien kaupunkien tilanteesta on enemmän kuin pienemmistä kunnista

Seuroilla on laajasti yhteistyötä kunnan eri toimialojen kanssa

	2006	2016
Liikuntatoimi	92 %	83 %
Tekninen toimi	47 %	53 %
Nuorisotoimi	50 %	39 %
Sivistystoimi	30 %	33 %
Kulttuuritoimi	23 %	19 %
Muu kunnallistoimi	17 %	19 %
Sosiaali- ja terveystoimi	17 %	15 %

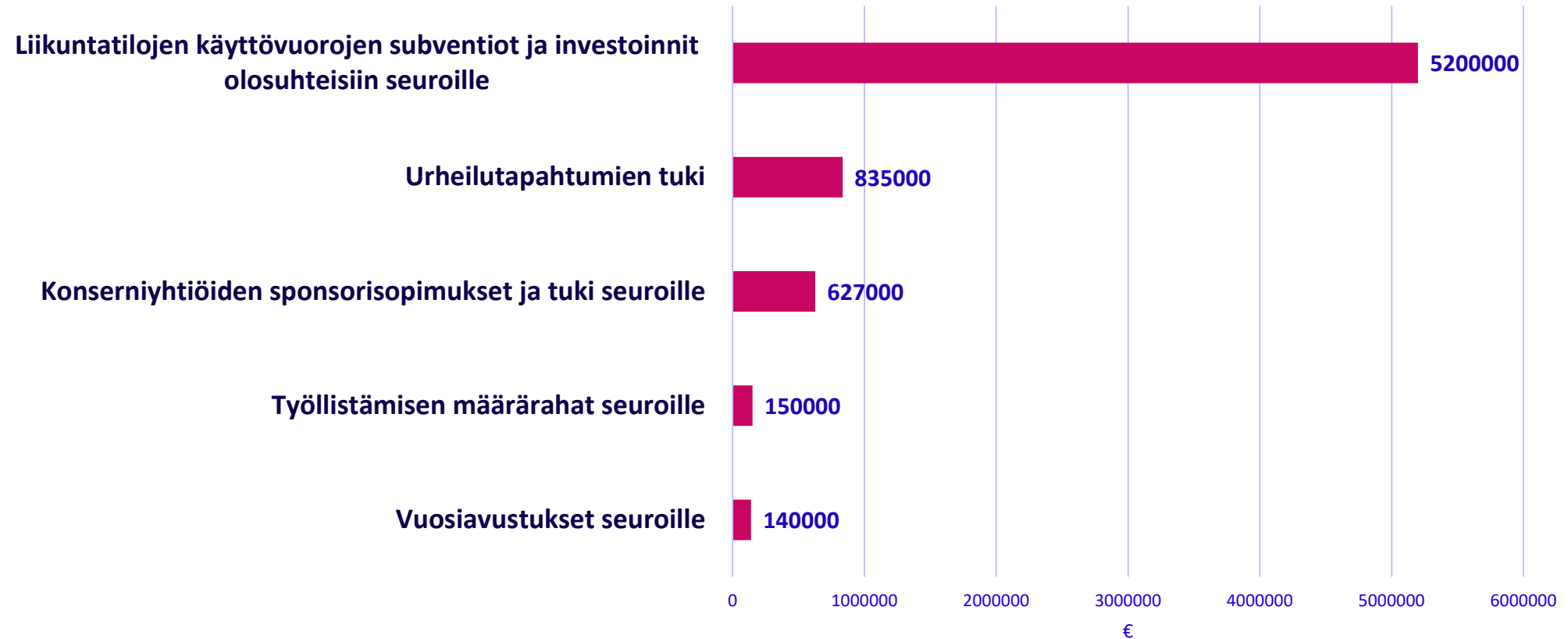
Prosenttiosuus niistä seuroista, joilla oli vakiintunutta yhteistyötä kunnan eri toimialojen kanssa vuosien 2006 (n=550) ja 2016 (n=816) seuratutkimusaineistossa. (Koski ja Mäenpää 2018)

Suurilla kaupungeilla on paljon erilaisia avustus- ja tukimuotoja seuroille

Kysely suurille yli 50 000 asukkaan kaupungeille 2021 (n=16/21)

Case Lahti 2018

Lahden kaupungin suorien ja välillisten tukien kokonaisuus urheilutoimintaan vuonna 2018.

Yhteenvetoa ja arvioita tilanteesta

- Kuntien suorien raha-avustusten prosenttiosuus seurojen vuosituloista on vähentynyt – koska seurojen vuositulot ovat kasvaneet (14 % / 2006 → 4 % / 2016 - Koski ja Mäenpää 2018).
- Olosuhdeinvestointien ja käyttövuorojen subvention osuutta seurojen tukemisen muotona ei lasketa tai julkaista kunnissa - seuroilla ei ole tietoa seurojen suurimmasta tukimuodosta → *”saavutettu etu / piilotuki?”*
- Kunnan muiden toimialojen ja budjettimomenttien avustuksia ja tukimuotoja ei ole mukana liikuntatoimen tilastoissa.
- Kunnilla on roolia myös seurojen taustalla *”hätätilanteissa”*.
- Seuroista suurin osa on tyytyväisiä *”tai ainakin tottuneita”* kunnan tukeen.
- Etenkin suurilla seuroilla on halua entistä laajempaan ja yksilöllisempään yhteistyöhön kunnan kanssa.
- Aktiiviset seurat löytävät hyvin tukea kunnasta, passiiviset tyytyvät perinteisiin tukimuotoihin ja osa seuroista toimii ilman yhteistyötä kunnan kanssa.

Johtopäätöksiä

- Kuntien tuki seuratoiminnalle on monimuotoistumisen johdosta edelleen merkittävää – osalle seuroista kunnan tuki on jopa kasvanut.
- Kuntien kokonaisvaltaisia ja julkisia strategioita seurojen tukemiseksi ei juurikaan ole
→ *Kuka johtaa tai koordinoi kunnassa seurojen tukemisen kokonaisuutta?*
- Urheilu- ja seurakulttuuri on muuttunut enemmän kuin kuntien avustamisen ja tukemisen tavat.
- Seurojen erilaisuuden ja kuntien tavoitteiden monimuotoistumisesta johtuen paluuta yhteen ”excel - sapluunaan” ei ole.
- Etenkin suuret seurat ovat kunnille entistä enemmän kumppaneita, kuin vain tukemisen kohteita.
- Onko ”seuratoiminta” nykytilanteessa paras yläotsikko kunnan organisoidun urheilun tuelle?
→ *Organisoidun liikunta- ja urheilutoiminnan muiden toimijoiden tukeminen on lisääntynyt... etenkin suurimmissa kaupungeissa.*

Palkkatyö urheilu- ja liikuntaseuroissa

Marianne Turunen, tutkija, Likes, Jamk

Urheilu- ja liikuntaseurojen palkkatyön kehityskulku

- Vapaaehtoisesta kansalaistoiminnasta kohti ammattimaistumista ja palkkatyötä
- Liikuntapoliittinen tahtotila → resurssiohjaus
- Seuratoiminnan laadun paraneminen vs. kielteiset vaikutukset (esim. harrastamisen kustannukset?)
- Moninaisia haluja, kykyjä ja rahkeita työnantajuuteen

Seurojen palkkatyön tutkimus Likesissä

- Likes aloitti laajemman seurannan urheiluseurojen palkkatyöstä v. 2020:
Turunen ym. 2020: Palkkatyö urheiluseuroissa – Urheiluseurat työnantajina 2013–2020
 - Tilastokeskuksen yritystilastoista rajaus toimialan mukaan ”Urheiluseurojen toiminta” (N=2865)
- 2023 kehityksen seuranta ja tietojen päivitys:
Lehtonen, Oja & Turunen (toim.) 2023: Palkkatyö urheilu- ja liikuntaseuroissa – Tilastoaineistot kuvaamassa ammattimaistuvaa urheilua.
 - Valtion yleisavustuksen hakemisen yhteydessä lajiliittojen toimittamat jäsenseuralistat
 - N=8263 lajiliittojen jäsenseuraa, joista Tilastokeskuksen yritysrekisterissä n=4407 seuraa
 - Rajaus molemmissa raporteissa aatteellisiin yhdistyksiin

Palkkatyö urheilu- ja liikuntaseuroissa Suomessa

- Noin viidesosassa seuroista tehtiin vuonna 2021 palkkatyötä vähintään 0,1 HTV
- Seurojen palkkatyö on usein osa-aikaista – yli puolella työnantajaseuroista palkkatyötä on alle 1 HTV
- Palkkatyötä eniten väestökeskittymissä

Urheiluseuroja, joissa palkkatyötä väh. 0,1 HTV v.2021

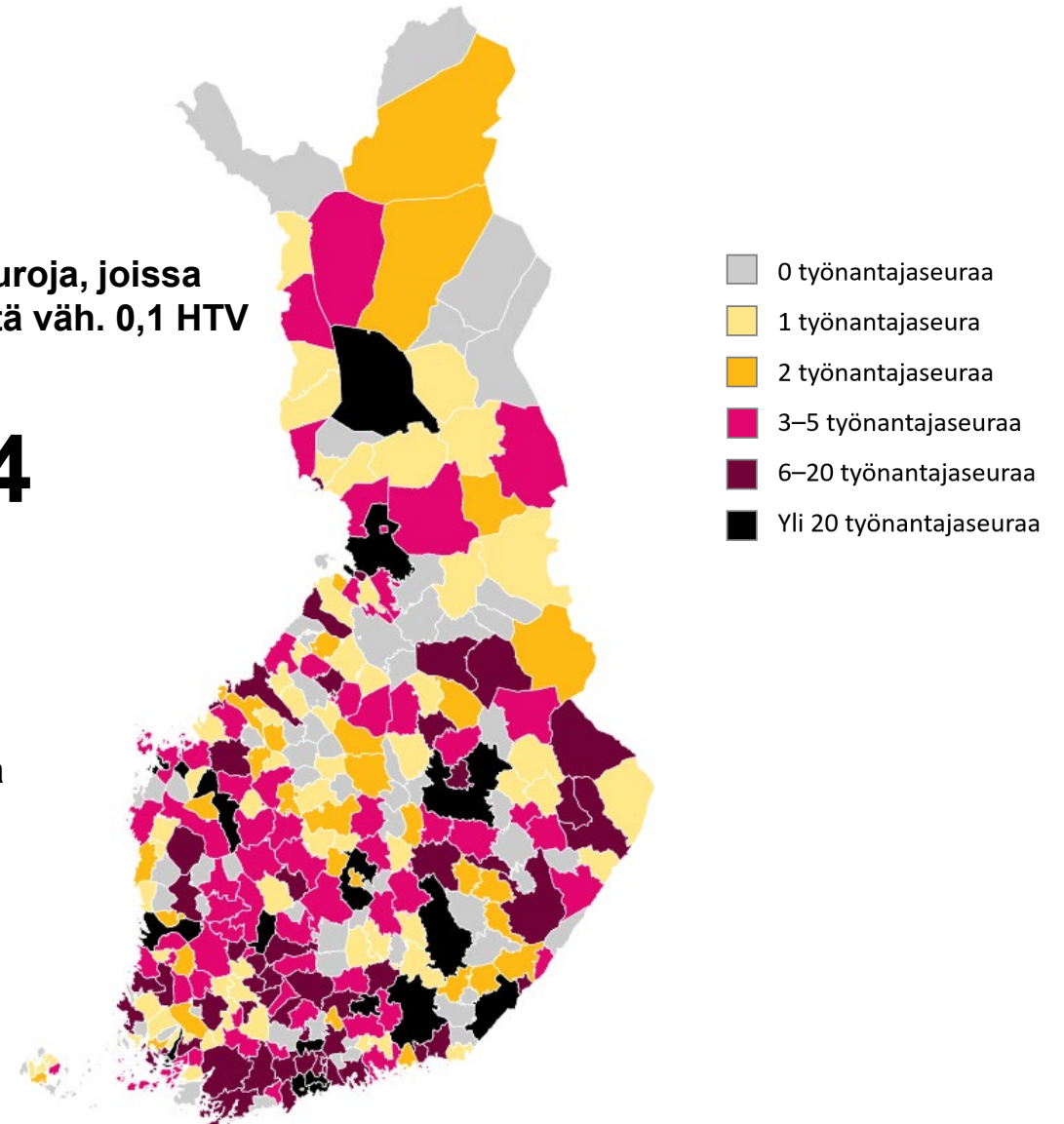
1814

Kuntia

233

HTV/seura

2,4

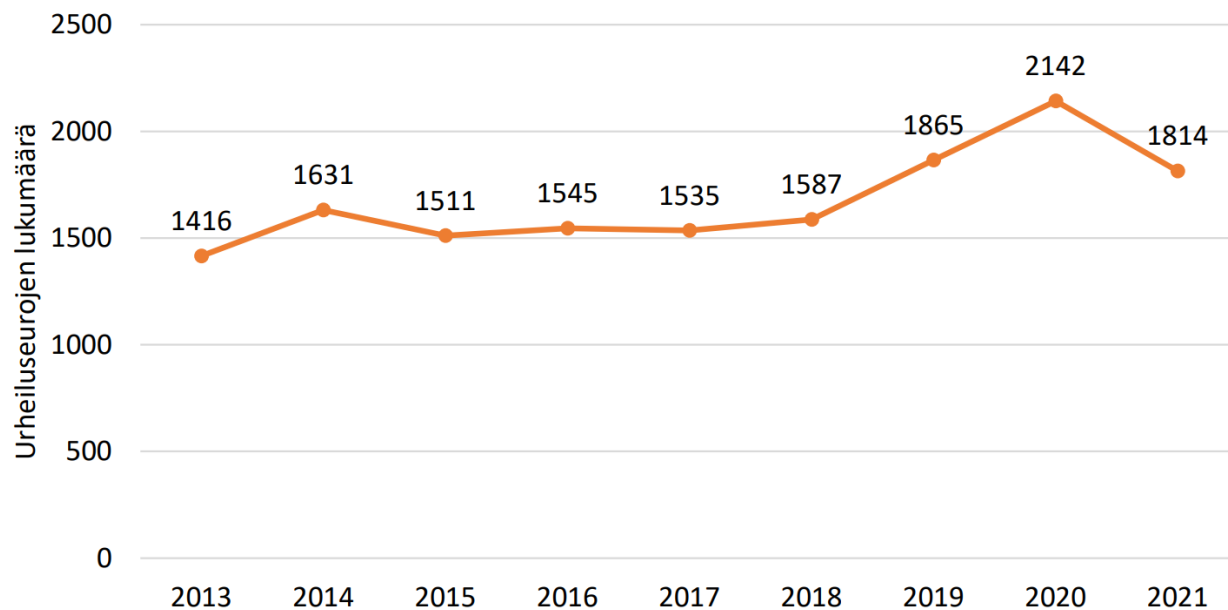
Palkkatyö lajiliittojen erikoisseuroissa

- Tarkastelu kohdistuu liittojen erikoisseuroihin
- Eri lajit ovat erilaisessa tilanteessa palkkatyön suhteen
- Palkkatyön määrä on usein pieni – yli puolet seuroista teetti palkkatyötä vuonna 2021 alle yhden henkilötyövuoden verran
- Palkkatyön yhteys eri lajien harrastamisen hintaan?

Liitto	Htv / seura	Palkkatyöseurojen määrä	Palkkatyöseurojen osuus (%)
Palloliitto	4,41	192	29
Voimisteluliitto	2,14	169	70
Jääkiekkoliitto	2,06	96	40
Salibandyliitto	2,97	71	14
Uimaliitto	3,01	58	63
Purjehdus ja Veneily	1,03	56	17
Ratsastajainliitto	0,60	55	11

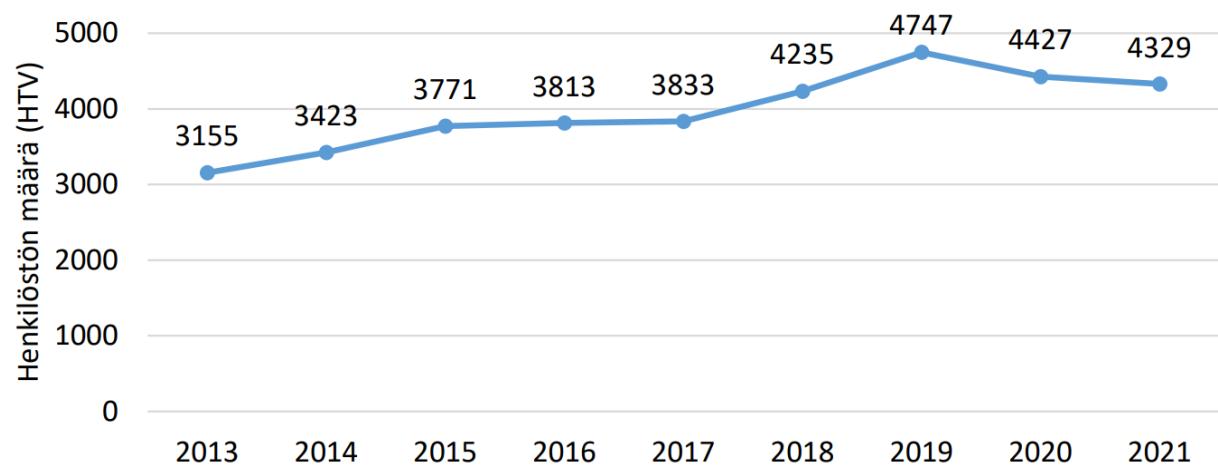
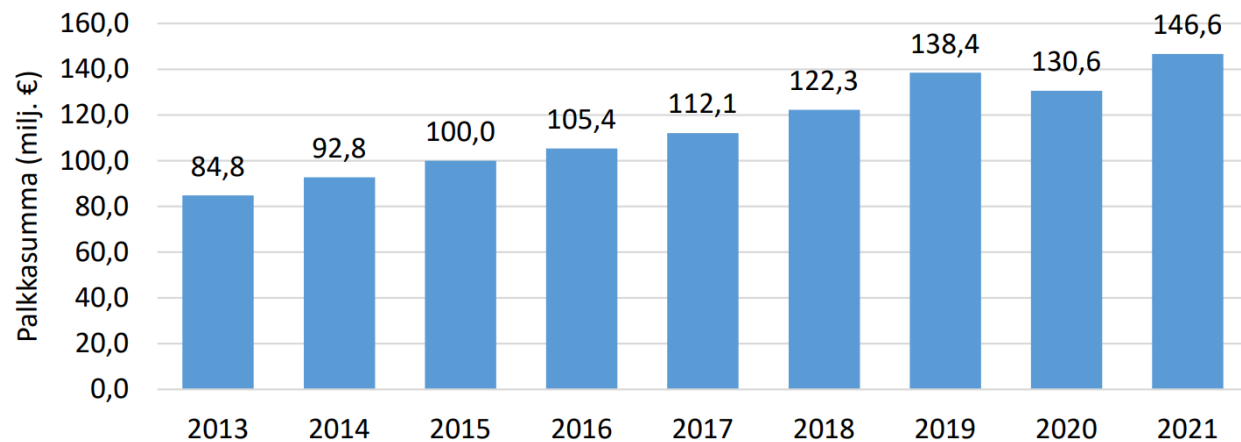
Lajiliittokohtainen tarkastelu palkkatyöstä erikoisseuroissa. Taulukossa tarkastellaan liittoja, joissa oli eniten palkkatyötä teettäviä erikoisseuroja (väh. 0,1 htv) vuonna 2021.

Palkkatyön muutokset n=4259 urheiluseuraa

- Työnantajaseurojen lukumäärä: tilastointimuutos vai todellinen kehitys?
- Määrällistä laskua erityisesti pienten palkkausten (0,1–0,99 HTV) seuroissa

Palkkatyön muutokset n=4259 urheiluseuraa

- Palkkojen ja henkilötyövuosien määrät kasvaneet nousujohteisesti
- 2020 koronapandemia, jonka jälkeen palkat nousuun, mutta henkilöstömäärä laski
- Koronatukien merkitys?
- Palkkatyön vakiintuminen luo palkkausmäärien ja palkkojen kasvua?

Johtopäätöksiä ja pohdintaa

- Seuratietokannan edelleen kehittäminen on tarpeen, jotta urheilu- ja liikuntaseurojen kokonaiskenttää voidaan tutkia eri teemoissa.
- Palkkatyö keskittyy, mutta laajeneeko se? Trendi on saattanut kiihtyä taloudellisen epävarmuuden aikoina.
- Palkkatyö rahoitetaan seurojen mukaan suurimmalta osin harrastusmaksuina. Mikä on palkkatyön osuus harrastusten kustannuksista eri lajeissa?
- Seuratyöntekijöiden palkat laahaavat yleistä ansiotasoa jäljessä. Seurojen kehitys vaikuttaa olevan yleistä palkkakehitystä nopeampaa.
- Tilastokeskuksen tilastointitapojen muutokset vaikuttavat tilastojen luotettavaan tulkintaan. Todellisuus selvitettävä lisätutkimuksin ja/tai tilastojen jatkoseurannalla.

Seuratietokanta & Liikunnan järjestötietokanta

Tuomas Kukko, tilastoasiantuntija, Likes, Jamk

Liikunnan järjestötietokanta

Liikuntaa edistävien järjestön valtionavustus- ja tasa-arvotiedot

- Tiedot on koottu OKM:n Liikuntaa edistävien järjestöjen yleisavustuksen hakemuksista ja myöntöpäätöksistä.
- **Palvelusta** löytyy kaikki yleisavustuspäätökset vuodesta 2001 alkaen ja järjestöjen hallinnon, johdon ja henkilöstön sukupuolten tasa-arvotiedot kattavasti vuodesta 2018 alkaen.
- Järjestöjä tietokannassa on yhteensä 175, joista yleisavustusta vuodelle 2023 sai 112 järjestöä. Erityisavustuksia ei ole koottu palveluun.
- Lisätiedot ja yksityiskohdat raportista:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-704-7>

Seuratietokanta

Suomalaisten urheilu- ja liikuntaseuratiedon kotipesä

- Kihu rakensi palvelun ensimmäisen version. Tässä Jamkin Likesin hankkeessa tietokanta laadittiin uudestaan alusta alkaen uudistetuilla sisällöillä.
- Tiedot on koottu vuonna 2023 yleisavustettujen lajiliittojen jäsenseuraluetteloiden perusteella.
- Lajiliittoja palvelussa on 73 kappaletta. Niiden jäsenluetteloista palveluun saatiin vietyä 8263 seuraa, joista suurin osa, 8116 seuraa, on aatteellisia yhdistyksiä (ry).
- Palvelussa seuroista on koottu
 - Perustiedot: kotipaikka, rekisteröimisvuosi, oikeudellinen muoto
 - Lajiliittojen antamat tiedot: lajiliittojäsenyydet, jäsenmäärät
 - Tilastokeskuksen yritystilaston tiedot: toimiala, henkilöstömäärä
 - Seuratoiminnan kehittämistuki: haetut ja myönnetyt summat sekä korona-avustukset
 - Paljon yksityiskohtia raportilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-830-704-7>

Seuratietokanta

Keskustelu ja webinaarin päätös

Kati Lehtonen, johtava tutkija, Likes, Jamk

Liikunnan kansalaistoiminta ja liikuntakulttuuri muuttuu – muuttuuko liikuntapolitiikka?

- Seurojen avustaminen ja tukeminen: monia vaihtoehtoja, mutta ei helppoja ratkaisuja.
- Palkkatyön eri muodot ja tulkinnat.
- Liikunnan kansalaistoiminta 3.0?
- Muutoksen seuraaminen ja nykytilan toteaminen edellyttävät mahdollisimman samalla tavalla toteutettuja tiedonkeruita riittävän usein:
 - Tieto itsestä
 - Tutkimus
 - Arki
 - Kehittäminen
 - Poliitiikka
- Kaikkia näkökulmia, toimijoita ja tasoja tarvitaan.

Kiitos!

Lisätietoa webinaarin aiheista
Liikunnan järjestötiedon kehittäminen -hankkeen
[verkkosivulta.](#)

Likes
by jamk